

E. ZAHRANIČNÉ AKTIVITY

1. SPOLUPRÁCA NBS S EURÓPSKOU ÚNIOU

Národná banka Slovenska je koordinátorom vzťahov bankovej sústavy s Európskou úniou, pričom v rámci plnenia jednotlivých článkov Európskej dohody o pridružení (ED) aktívne prispieva k harmonizácii a postupnej kompatibilite právneho a ekonomického prostredia v rámci bankového sektora s legislatívou platnou v EÚ.

Od roku 1998 sa NBS pravidelne podieľala na vypracúvaní revidovaného znenia Národného programu pre prijatie *acquis communautaire* (NPAA), ktorý mapuje stav aproximácie zákonodarstva SR k *acquis communautaire* a definuje záväzok prevziať *acquis* v zmysle krátkodobých a strednodobých priorít. NBS sa aktívne podieľala na štyroch kapitolách NPAA:

- 3 - Slobodné poskytovanie služieb
- 4 - Slobodný pohyb kapitálu
- 11 - Hospodárska a menová únia
- 12 - Štatistika

Na základe rozhodnutia summitu EÚ v Helsinkách z decembra 1999 sa v roku 2000 začali vstupné rokovania aj so SR a ďalšími kandidátskymi krajinami. V roku 2000 boli vypracované a predložené na rokovania do Bruselu všetky štyri kapitoly, na ktorých participuje NBS. Negociačná pozícia kapitoly 12 - Štatistika bola v roku 2000 aj úspešne obhájená a dočasne uzatvorená. Rokovania k trom ostatným negociačným pozíciám neboli do konca roka 2000 uzavreté.

V roku 2000 sa zintenzívnila aj spolupráca s Európskou centrálnou bankou, ktorá bola predovšetkým v rovine odborných konzultácií, poradenskej činnosti a prípravy na budúcu spoluprácu.

Zahraničná technická pomoc Program Phare

Oblasť zahraničnej technickej pomoci poskytovaná Národnej banke Slovenska a slovenskému bankovému sektoru z Európskej únie prostredníctvom fondu Phare patrí už od roku 1993 medzi aktivity Odboru zahraničných vzťahov NBS. Na tomto odbore je zriadený špeciálny útvar Programová implementačná jednotka (PIU) Phare, ktorý zabezpečuje získavanie prostriedkov z Finančných memoránd medzi SR a EÚ, podieľa sa na príprave projektov, spolupracuje na ich zmluvnom a finančnom zabezpečení, monitoruje ich priebeh a vyhodnocuje dosiahnuté výsledky.

V roku 2000 prebiehala realizácia programu Reštrukturalizácia a privatizácia bankového sektora, ktorý koordinuje Ministerstvo financií Slovenskej republiky. V marci 2000 bol ukončený rozsiahly program technickej pomoci pre Slovenskú sporiteľňu, ktorý realizovala britská banka Lloyds TSB. Ďalej bola ukončená spolupráca medzi Inštitútom bankového vzdelávania a konzorciom pod portugalským gestorstvom, ktorá položila základ pre novú formu vzdelávania (dvojročné dištančné štúdium), ktorú má IBV zaradenú do svojho riadneho vzdelávacieho programu.

2. SPOLUPRÁCA NBS S MEDZINÁRODNÝMI INŠTITÚCIAMI

Medzinárodný menový fond

Najvyšší predstavitelia NBS sa v apríli 2000 zúčastnili na jarnom zasadnutí výborov Medzinárodného menového fondu a Svetovej banky vo Washingtone a koncom septembra 2000 na výročnom zasadnutí guvernérov členských krajín MMF a SB v Prahe. Hlavnými témami týchto rokovaní boli:

- Svetový hospodársky výhľad – bol konštatovaný pokračujúci hospodársky rast vo všetkých hlavných svetových regiónoch a vo všeobecnosti kontrolovateľná inflácia. Napriek tomu pretrvávali riziká spojené s ekonomickou a finančnou nerovnováhou globálnej ekonomiky, pričom veľký počet chudobných krajín čelil vážnym hospodárskym problémom. Výbor upozornil na vplyv zvýšených cien ropy na inflačné tlaky a zhoršovanie hospodárskej situácie v chudobných krajinách, ocenil zlepšenie prístupových podmienok pre nové ekonomiky na zahraničné trhy, ako aj proces reforiem v krajinách východnej Európy a bývalého Sovietskeho zväzu.

- Budúca úloha MMF – svoju úlohu v nadchádzajúcom období vidí MMF popri pokračujúcej reforme fondu predovšetkým v aplikácii ponaučení z nedávnych finančných kríz na prácu MMF a politiku svojich členov, ďalej v snahe znižovať zraniteľnosť a zabráňovať krízam, ako aj zmiernovať vedľajšie účinky kríz, keď sa už vyskytli. Fond by mal navyše hrať rozhodujúcu úlohu pri upevňovaní medzinárodného finančného systému v spolupráci so Svetovou bankou a ďalšími medzinárodnými finančnými inštitúciami. Pri programoch pre členské krajiny podporovaných fondom je hlavným kritériom ich efektívnosť, pričom sa majú rešpektovať špecifiká jednotlivých krajín.

- Rozšírená iniciatíva pre veľmi zadlžené chudobné krajiny a Úver na zníženie chudoby a zabezpečenie rastu – tieto dva programy vytvárajú základný rámec pre vlastné rozvojové stratégie chudobných krajín, ktorých podstatou je s podporou medzinárodného spoločenstva vytvoriť fundamentálne predpoklady pre trvalý rast. Základnými požiadavkami sú makroekonomická stabilita a štrukturálna reforma, ktoré vytvoria podmienky pre investície súkromného sektora a rast, čím si postupne otvárajú prístup na medzinárodné kapitálové trhy. Fond sa v tejto súvislosti zaviazal pružne reagovať na potreby členov vyplývajúce z pretrvávajúcich vysokých cien ropy.

- Posilnenie medzinárodnej finančnej architektúry a reforma fondu – na základe revízie fondu sa

modifikovali niektoré úverové facility s cieľom vytvoriť efektívnejšie nástroje predchádzania krízam a ochraňovať zdroje fondu. Špecifickú úlohu má v tejto súvislosti súkromný sektor, ktorého zapojenie do prevencie a regulácie krízových situácií má byť trhovo orientované a založené na dobrovoľnosti. Mal by sa zvýšiť dohľad fondu, a to najmä prostredníctvom konzultácií podľa článku IV, čo napomôže identifikovať zraniteľné miesta a predvídať ohrozenie finančnej stability členskej krajiny. Významná je spolupráca fondu a Svetovej banky v oblasti vypracovania smerníc riadenia dlhov, v boji proti praniu špinavých peňazí a finančným trestným činom, ako aj pri ochrane medzinárodného finančného systému. V ďalšom období treba upriamiť pozornosť najmä na medzinárodné finančné trhy, s týmto cieľom bola vytvorená Konzultačná skupina pre kapitálové trhy.

- Efektívne riadenie a fond – nedávne prípady poskytovania nesprávnych informácií fondu podnietili zriadenie Nezávislého hodnotiaceho úradu, ktorý má fondu pomôcť zlepšiť jeho budúce činnosti a zvýšiť zodpovednosť.

Okrem týchto zasadnutí sa uskutočnili aj bilaterálne rokovania s predstaviteľmi MMF a SB, ako aj so zástupcami ďalších medzinárodných finančných inštitúcií.

V rámci dlhodobých, vzájomne prospešných a stabilných vzťahov Slovenskej republiky s Medzinárodným menovým fondom bola dňa 21. júla 2000 vo Výkonnej rade MMF prerokovaná správa o Slovenskej republike, čím boli završené konzultácie podľa článku IV za predchádzajúci rok. Výkonná rada ocenila dosiahnutý pokrok pri riešení vonkajších a vnútorných nedostatkov, zníženie schodku bežného účtu platobnej bilancie, vytvorenie právneho a inštitucionálneho rámca pre konkurzné konania, začatie reštrukturalizácie bankového sektora a pokračujúcu reštrukturalizáciu podnikového sektora.

Tieto konzultácie sa raz ročne uskutočňujú v každej členskej krajine MMF a týkajú sa najdôležitejších aspektov vývoja jej hospodárskej

politiky. Rokovania pokračovali počas nasledujúcej technickej misie MMF v decembri 2000, ktorej hlavnou témou bol návrh monitorovacieho programu MMF (Staff-Monitored Program) ako jednej z hlavných podmienok pre získanie reštrukturalizačného úveru EFSAL zo Svetovej banky.

Na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky z 13.9.2000 a rozhodnutia Bankovej rady NBS z 27.10.2000 realizovala Národná banka Slovenska predčasné splatenie pôžičky Systemic Transformation Facility (STF) vo výške 75,05 mil. SDR (96,39 mil. USD), ktorá sa mala podľa pôvodného splátkového kalendára splácať do roku 2004. Vyplývalo to z priaznivého vývoja platobnej bilancie a stavu devízových rezerv. Išlo o poslednú nesplatenú pôžičku Slovenskej republiky voči Medzinárodnému menovému fondu, ktorá jej bola poskytnutá v roku 1993 vo výške približne 186,68 mil. USD a bola čerpaná v dvoch rovnakých tranžiach v rokoch 1993 a 1994.

Do splatenia uvedeného úveru zabezpečila Národná banka Slovenska v rámci plnenia záväzkov Slovenskej republiky voči MMF splácanie istiny pôžičky podľa splátkového kalendára, ako aj štvrtročné platby úrokov z nesplatennej sumy pôžičky. Za rok 2000 bola splatená istina v celkovej výške 125,19 mil. USD a úroky vo výške 5,19 mil. USD.

Svetová banka

Zástupcovia Národnej banky Slovenska sa vo februári 2000 zúčastnili na rokovaníach s misiou Svetovej banky v súvislosti s prípravou dlhodobej pôžičky EFSAL (Enterprise and Financial Sector Adjustment Loan) určenej na reštrukturalizáciu bankového a podnikového sektora. Výška úveru by sa mala pohybovať okolo 300 mil. USD. Poskytnutie pôžičky bude závisieť od plnenia Staff – Monitored Program, o ktorom rokovala vláda SR dňa 13.9.2000 a súhlasila s uvedenou formou spolupráce s Medzinárodným menovým fondom. Proces reštrukturalizácie bankového sektora si

však vyžaduje očistenie úverového portfólia bánk, ktoré sa majú privatizovať, čím sa stanú atraktívne pre zahraničných strategických partnerov.

Na základe uznesenia vlády z 22.12.1999 uhradilo Ministerstvo financií SR dňa 16.1.2001 prvú časť príspevku Slovenskej republiky k 12. doplneniu zdrojov Medzinárodnému združeniu pre rozvoj (IDA) vo výške 570 tis. SDR (741,86 tis. USD).

V rámci plnenia záväzkov Slovenskej republiky voči Svetovej banke zabezpečila Národná banka Slovenska z poskytnutých pôžičiek Structural Adjustment Loan (SAL) a Economic Recovery Loan (ERL) platby úrokov v celkovej výške 8,96 mil. USD a splátky istín vo výške 20,68 mil. USD v súlade so stanoveným splátkovým kalendárom.

Japan Bank for International Cooperation

V sprostredkovateľských bankách sa v priebehu roka 2000 postupne akumulovali prostriedky – splátky istiny z poskytnutých úverov Two Step Loan I – III od Export-Import Bank of Japan (predchodca Japan Bank for International Cooperation), ktoré banky využívali na revolvingové financovanie. Do 31. decembra 2000 bolo sprostredkovateľskými bankami v rámci revolvingového použitia úverových liniek TSL I – III prefinancovaných 283 projektov v hodnote 2,52 mld. Sk.

Európska investičná banka

V roku 2000 sa uskutočnili predčasné splátky istiny v rámci pôžičky Apex Global Loan I, čím bola táto úverová linka definitívne splatená a ukončená. V prvom polroku pokračovalo čerpanie úverovej linky Apex Global Loan II, (podpísanej v roku 1995) a v júli 2000 bolo ukončené. Sprostredkovateľské komerčné banky uprednostnili čerpanie v slovenských korunách. V roku 2000 boli zo

zdrojov Európskej investičnej banky prefinancované ďalšie 4 projekty v hodnote 156 mil. Sk.

Banka pre medzinárodné zúčtovanie

Národná banka Slovenska si dôsledne plnila všetky povinnosti akcionára Banky pre medzinárodné zúčtovanie (BIS). Účasťou guvernéra NBS na pravidelných rokovaníach guvernérov členských centrálnych bánk BIS a centrálnych bánk ďalších krajín sveta sa ďalej rozvíjali najvýznamnejšie vzťahy NBS s BIS.

Na základe rozhodnutia 70. Výročného valného zhromaždenia BIS, konaného 5. júna 2000, vyplatila Banka pre medzinárodné zúčtovanie Národnej banke Slovenska z titulu jej majetkovej účasti dividendy za finančný rok 1999/2000, ukončený 31.3.2000, vo výške 340 CHF na akciu. Celková suma vyplatených dividend predstavovala 907 800 CHF.

Významnými prínosmi z členstva NBS v BIS sa stali výstupy z prác výborov BIS a viacerých odborných zoskupení pôsobiacich pri BIS s jej podstatnou podporou. Výbor pre globálny finančný systém prostredníctvom svojej pracovnej skupiny hodnotil súčasné postupy v oblasti testovania napätia vo veľkých finančných inštitúciách. Jeho Pracovná skupina pre medzinárodnú bankovú štatistiku založila program ďalšieho skvalitnenia medzinárodnej bankovej štatistiky BIS. Výbor pre platobné a zúčtovacie systémy vydal prácu hodnotiacu rozvoj elektronických peňazí a Riešiteľská skupina pre zásady a postupy v oblasti platobných systémov pracovala na príprave hlavných zásad systémovo dôležitých platobných systémov. BIS uskutočnila stretnutie expertov centrálnych bánk zamerané na tvorbu, realizáciu a perspektívne zmeny webovských stránok centrálnych bánk.

Inštitút finančnej stability pôsobiaci pri BIS svojim programom seminárov a workshopov podporoval realizáciu Hlavných zásad účinného bankového dohľadu prostredníctvom úzkej

spolupráce pracovníkov bankového dohľadu, poskytovania najnovších informácií o produktoch jednotlivých trhov, postupoch a metódach a pomoci pri prijímaní inovácií v riadení rizika, financií a regulácie.

Bazilejský výbor pre bankový dohľad uskutočnil 11. Medzinárodnú konferenciu bankových dohľadov, ktorá zhodnotila prvé prepracovanie Bazilejského Capital Accord-u a v ďalšom období sa sústredil na vypracovanie jeho druhého návrhu.

Banka pre medzinárodné zúčtovanie významne prispela k činnosti Fóra finančnej stability združujúceho medzinárodné finančné inštitúcie, národné orgány zodpovedné za finančnú stabilitu v najvýznamnejších finančných centrách a medzinárodné orgány pre dohľad a reguláciu. Fórum finančnej stability rozvinulo činnosť svojej Riešiteľskej skupiny pre realizáciu medzinárodných štandardov v oblasti posilnenia finančných systémov s cieľom zostaviť kľúčové medzinárodné štandardy pre zdravé finančné systémy, ktoré musia byť nevyhnutne splnené v oblastiach makroekonomickej politiky a transparentnosti údajov, inštitucionálnej a trhovej infraštruktúry a finančnej regulácie a dohľadu.

V priebehu roka 2000 BIS naďalej pomáhala centrálnym bankám pri koordinácii technickej pomoci a špecializovaného vzdelávania poskytovaného centrálnym bankám reformujúcich sa krajín. Spravovala databázu o technickej pomoci a vzdelávaní pre centrálny banky krajín strednej a východnej Európy a baltické štáty. Jedenkrát ročne organizuje medzinárodné stretnutie národných koordinátorov technickej pomoci a donorov, v rámci ktorého sa vyhodnocuje poskytnutá pomoc a riešia koncepčné otázky jej ďalšieho smerovania. NBS na týchto stretnutiach pravidelne aktívne participuje.

Národná banka Slovenska predkladá BIS štvrťročné údaje o poskytnutej technickej pomoci, ktorú NBS dostáva na bilaterálnej báze napr. z britského Know-How Fund, japonskej JICA, americkej USAID, ako aj o pomoci od medzinárodných organizácií (Phare, IMF, WB, EBRD,

OECD). Údaje o pomoci, ktorú dostáva NBS od centrálnych bánk krajín G-10 a Rakúska, získava BIS priamo od jej poskytovateľov.

Medzinárodná investičná banka a Medzinárodná banka pre hospodársku spoluprácu

Zástupcovia Národnej banky Slovenska sa pravidelne dvakrát do roka zúčastňujú na zasadnutiach bankových rád Medzinárodnej investičnej banky a Medzinárodnej banky pre hospodársku spoluprácu so sídlom v Moskve. Účasť na týchto zasadnutiach vyplýva z pozície Slovenskej republiky ako akcionára obidvoch bánk.

Zástupcovia Národnej banky Slovenska sa v dňoch 23.-25. mája 2000 zúčastnili jarného zasadnutia bankových rád Medzinárodnej investičnej banky a Medzinárodnej banky pre hospodársku spoluprácu v Moskve. Jesenné zasadnutie obidvoch inštitúcií sa za účasti predstaviteľov NBS konalo vo Vietname v dňoch 22.-24. novembra 2000.

Organizácia pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj

Medzi pretrvávajúce priority zahraničných aktivít v Národnej banke Slovenska patril v roku 2000 prístupový proces Slovenskej republiky do OECD. Zástupcovia NBS sa pravidelne zúčastňovali na vypracúvaní potrebnej dokumentácie za SR a podkladových dokumentov pre zasadnutia jednotlivých výborov a pracovných skupín OECD. Aktívnou účasťou NBS na príslušných rokovaníach mali zástupcovia NBS možnosť získať aj podrobnejšie informácie o vývoji v členských a nečlenských krajinách OECD. NBS vysielala v priebehu roka 2000 svojich zástupcov na zasadnutia Výboru pre hospodársku politiku (Pracovnej skupiny pre krátkodobé ekonomické výhľady), Výboru pre medzinárodné

investície a nadnárodné podniky (CIME), Výboru pre kapitálové pohyby a neviditeľné transakcie (CMIT) a Výboru pre hodnotenie ekonomiky a rozvoja (EDRC).

Zástupcovia NBS z rôznych riadiacich úrovní sa podieľali na dopracovaní jednotlivých dokumentov v zmysle požiadaviek OECD, ako aj na Oficiálnej odpovedi orgánov Slovenskej republiky na Závery predsedu Spoločného zasadnutia výborov CIME/CMIT z 2.-3. júla 1996, ktorá bola schválená na zasadnutí vlády SR dňa 1. decembra 1999 a predložená na Sekretariát OECD. V príslušnom dokumente predložila Slovenská republika zhodnotenie krokov v oblasti legislatívy, zodpovedajúcej záväzkom pri pristupovaní k Liberalizačným zákonníkom OECD a k inštrumentu o národnom zaobchádzaní za posledné obdobie. Na základe predloženej prepracovanej oficiálnej odpovede bola SR prizvaná na rokovanie s Výborom OECD v júni 2000 (Ministerský summit). Z hľadiska hodnotenia prístupového procesu a jednotlivých aktivít v priebehu roka 2000 treba spomenúť nasledovné aktivity:

- Zasadnutie Spoločného výboru SR a OECD dňa 4.4.2000 v Paríži. Výbor bol vytvorený ako súčasť Memoranda o porozumení, v rámci ktorého sa realizoval program OECD na pomoc transformujúcim sa ekonomikám a kandidátom na členstvo v OECD - PIT (Partners in Transition). Hlavnými okruhmi rokovania boli hospodársky vývoj, stav reforiem na Slovensku, reforma systému dôchodkového zabezpečenia, vyhodnotenie programu spolupráce SR - OECD.

- Zasadnutie Výboru pre finančné trhy dňa 5.4.2000 v Paríži. Hlavnými bodmi rokovania boli reštrukturalizácia a privatizácia bankového sektora a kalendár ďalšej liberalizácie kapitálových pohybov.

- Zasadnutie Spoločných výborov CIME/CMIT dňa 27.4.2000 v Paríži. Na zasadnutí bol revidovaný postoj SR k zákonníkom a príslušným dokumentom OECD.

Po kľúčových aprílových rokovaníach, stanoviskách iných relevantných výborov a hodnotení celkového postoja SR k rozhodnutiam, odporúčaniam a iným inštrumentom v platnosti bolo významným medzníkom rozhodnutie ministerského summitu OECD dňa 28.7.2000, keď bola SR pozvaná za 30. členu OECD. Po prijatí Rozhodnutia o pozvaní SR za členu OECD nasledovala Deklarácia a oficiálny súhlas SR na prístup k Dohovoru o OECD. Dohodu o pozvaní SR na prístup k Dohovoru o OECD podpísali minister zahraničných vecí SR a generálny tajomník OECD dňa 28.9.2000. Prístup SR k Dohovoru o OECD bol odsúhlasený Národnou radou SR (26.10.2000) a ratifikovaný prezidentom SR. Uložením ratifikačnej listiny u depozitára (vláda Francúzskej republiky), ktoré sa uskutočnilo dňa

14.12.2000, sa Slovenská republika stala oficiálne 30. členom OECD.

Svetová obchodná organizácia

V priebehu roka 2000 sa Národná banka Slovenska aktívne zapojila do prípravy Prehľadu obchodnej politiky SR, ktorá je najvýznamnejšou aktivitou SR na pôde WTO. Prehľad obchodnej politiky slúži ako profilový dokument o príslušnej členskej krajine WTO, ktorý podáva súhrnnú informáciu o hospodárstve a obchodnopolitickom režime danej krajiny. Taktiež sa aktívne zapojila do pripomienkového konania týkajúceho sa prístupového procesu Ruskej federácie do WTO za oblasť obchodu so službami.